

Az előfizetés ára
 1883. januártól egész évre . 8 frt.
 fél évre . 4 frt.
 „ „ negyed évre . 2 frt.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor
 1-szer 6 kr.
 2-szer 5 kr.
 3-szor 4 kr.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyílttérben egy sor 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésben, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utca-

Ismét néhány szó a gymnáziumi tanulók túlterheléséhez.

(Vége.)

Lássuk másodszer az anyag mennyiségét.

Még nem volt elég az állítólagos ellenmondásokból; mert a „Válasz“ t. írója cikkem azon részében is ilyenre bukkant, mely az anyagmennyiséget bonczolgatja. De hát melyik is ez a harmadik „szörnyű ellenmondás?“ A „Válasz“ t. írója szerint ez: „Egy helyütt azt mondja (t. i. én): az alsó három osztályra megszabott anyagot, tapintatos eljárás mellett, elvégezheti a tanár és pedig kellőleg begyakorolva, azon óraszám mellett is, mely a 10 óra utáni előadások levonásával megmarad de mégis miért panaszkodik a t. tanár ur alig pár sorral felebb, hogy mégis csak van túlterhelés.“ De tekintsük az érem másik oldalát; t. i. mit is irtam én? Ime itt van szóról-szóra: „Az alsó három osztályban az előírt anyagmennyiség magában véve nem volna túlterhelő; de ilyené lesz az alsóbb osztályokra kivetett tulságos óraszám s a legújabb napvilágot látott kézikönyvek által.“ Ez utóbbi soraimban tehát elismerem,

hogy az alsó három osztály anyaga magában véve nem túlterhelő; s pedig ugyanígyra, hogy — mint fölebbi soraimban olvasható — ezt elvégezheti a tanár azon óraszám mellett is, mely a 10 óra utáni előadások levonásával megmarad. De a három alsó osztálynál nem is az anyagmennyiség által szült túlterhelésről beszéltem; hanem világosan megírtam, hogy „a magában véve nem túlterhelő anyagmennyiség ilyené lesz az alsó osztályokra kivetett tulságos óraszám s a legújabb napvilágot látott kézikönyvek által.“ Hogy a ezél nélküli iskolában töltött idő túlterhelést szül az által, hogy az ifju azon időt, melyet testi felüdülésre s szellemének szórakoztatására használhatna, elveszti, s így otthoni munkáját nem megújult lelki s testi erővel, hanem elbágyadva kénytelen végezni, — az kétséget nem szenved.

Ninestehát itt sem ellenmondás.

Az anyagmennyiséggel a mily röviden, ép oly eredménytelenül foglalkozik a „Válasz“ t. írója. Az anyag sokaságát részletesen fejtegető cikkem egyik állítását: „itt egyszerre 4 új tárggyal kénytelen meg-

birkózni az ifju“ — fölemlítvén, azon megjegyzést teszi, „hogy ez és sok más csak nagy hangu semmitmondás, a mire a válasz már az első cikkemben irt hasonlatból ki-vehető.“ No ez nagyon könnyű, de hálátlan bizonyítás, vagy jobban mondva tagadás, mely a latban mit sem nyom; s így neki semmi bizonyító erőt sem tulajdonítok. Az illető hasonlat pedig szóba sem jöhet, mint-hogy a t. cikk-író ur maga is csak „tréfás hasonlatnak“ tartja.

Rosz néven veszi tőlem a „Válasz“ t. írója, hogy a történelmet is az „u j“ tárgyak közé soroztam; mert szerinte már az alsó osztályok magyar s latin nyelvi tanítása alkalmával elég történeti anyaggal ismerkedik meg a fiu. A mit a magyar nyelv tanítása közben hall az ifju a történetből, arról multkori cikkemben magam is megemlékeztem; azon történeti ismeret pedig, melyvel a latin nyelv tanulását megkezdő, a nyelvtani formákkal és mondattani nehézségekkel küzdő, tehát kizárólag az alakra figyelő fiu a IV-ik osztály küszöbén át lép, nagyon csekély lehet; s így, mondhatni, az anyag csakugyan új előtte, főleg addig, míg nem a rómaiak története kerül szövegnyegre.

A „Pécs“ tárczája.

Emlékkönyvbe.

I.
 Emlékezem, mikor még
 Kicsiny gyermek valál,
 Szeretted a virágot,
 Szíved virágra vágott,
 Te ifju rózsaszál.
 Most magad is virág vagy
 S szeretnek, lekedert. —
 Bár rózsza arcaidra
 Egyéb harmat ne hullna,
 Mint örömköny! . . . Megérd!

II.

Maradj örökre gyermek, s midőn nyugodni térsz,
 Kulesold kezéd imára, s a mit hön esdve kérsz:
 Áldást szülőre, honra, magadnak — és talán
 Még egynek . . . törjön által az ég azurfalán.

Az Isten fejedelmi trónjához érjen el
 A szűz lélek imája, mit ifju hév emel,
 És térjen vissza onnan, mint a napsugár,
 Mely égből földre szállva, virágot nyitni jár.

Virágot nyitni, és megérlelni a kalászt,
 Eltávozotatva tőled sötét szívbeli gyász.
 Ez egy áldást kívánom — nagy áldást! Ime, ma
 A legszebb Istenáldás: meghallgatott ima!

Váradai Antal.

Egy ismeretlen társaság.

Sokszor hangoztatott állítás, hogy hazánkban nincsen kellő arány a mindinkább szaporodó irodalmi kiadványok s az olvasó közönség száma közt. Amde ezen állítás csakis a politikai kiadványokra, hírlapokra, röpiratokra stb. alkalmazható, mert való, hogy ezek száma folyton növekedőben van. Hazánk e tekintetben túltesz a nyugati államokon, túltesz — tekintetbe véve a magyarul olvasók számát — még Angolországon is. A politikai irányu kiadványok ezen nagy szaporodása és nagy elterjedése úgy tűnik föl, mint reactió a mult ellen, mert hiszen még nem igen rég mult azon idő, mikor a magyar ember az olvasást fölöslegesnek tartotta s mikor politikával csak a megyei gyűléstermekben foglalkozott.

A hírlapolvasás kedve csak a negyvenes években, Kossuth gyujtó hatásu vezércikkei folytán kezdett ébredni s azóta — bár megszakítva az ötvenes évek szomorú korszaka által — bámulatos rohamossággal növekszik.

Korántsem szándékom kázhozthatni ezen áramlatot, de másrészt egyenesen kázhozthatandó azon sajnos jelenség, hogy a napi politika annyira igénybe veszi a magyar olvasóközönséget, hogy sem ideje, sem kedve más becesebb, maradandóbb és nemesebb olvasmányt is élvezni. A franciaia is politikai, az angol is olvassa hírlapjait, de ezek mellett hány szaklapot, hány tudományos folyóiratot is részesítenek pártolásokban. Ha végig nézzük mindazon Revue és Bulletin

jegyzékét, melyek nemcsak Párisban, hanem sok vidéki városban is megjelennek, ha végig nézzük mindazon Review és Magazine sorát, melyek Nagy-Britanniában a tudományos haladás jelzői, ha végig tekintjük mindazon tudományos társulatok számát, melyek a külföldön fejlődnek és virágnak: akkor örömmel telik el szívünk, hogy a tudomány iránt való érdekltség s a tudományos műveltség oly mély gyökeret kezd verni.

E nálunk? Bizony szegyenítő összehasonlítás! Nálunk a szakirodalom csak tengődik, a közöny szamujja elfojtja fejlődését s a folyóiratok legtöbbje — ha csak a kormánytól vagy az akadémiától segélyt nem nyer, — rövid élet után a megszűnés diestelen sírjába száll. Így pl. — hogy a sok közül csak egy-két esetet hozzak föl — a jeles „Külföld“ alig egy évig tudott fennállani: a Bodnár által szerkesztett „Havi Szemle“, melynek nem egy füzet tartalmaz változatossága s mélysége által méltán versenyezhetett a franciaia és angol folyóiratokkal, csak két évig tudta magát fenntartani, a mult évben megindult „Philosophiai Szemle“t szerkesztői és illetőleg kiadói csak áldozatok árán tudják tengetni, és ki tudja, vajjon kihúzza-e a második évet? Pedig mind e lapokban megvoltak mindazon tulajdonságok, melyek nekik hosszú életet s dicsőséges pályafutást biztosíthatnak volna, csak egy hiányzott . . . az olvasóközönség érdeklődése.

Jelen cikkemben különösen egy folyóiratra akarom a figyelmet irányozni, t. i. a

A történelemről beszélvén a „Válasz” t. írja, szememre veti; „elég jellemzőleg, de talán tévedésből találta leírni a t. tanár ur, hogy három lapnyi új le c z k é t kellene adni. Tehát le c z k é t a d n i ?” Ez ugyan nevetséges megjegyzés; mert kiki tudja, hogy „le c z k e” néven hívjuk azon anyagot, melyet az iskolában fölfogván és megértvén az ifju, otthon teljesen megemészteni köteles. Tehát nem három lapnyi soha nem hallott dologról, hanem a tanár által megmagyarázott, kifejtett s megvilágított ismeretekről van szó. Mindamellett nem állítom, hogy ez az ifjunak nem ad otthon munkát: ad bizony, s pedig meglehetősen erőset; de kell is, hogy így az ifjuság önmunkássághoz is szokjék, melyre az életben egykor oly nagy szüksége lesz.

A „Válasz” t. írójának a szerkesztőtantra és Magy. orsz. politikai földrajzára vonatkozó megjegyzése: „mikor a német rendszer alatt a 6. osztályban philosophiát s a negyedikben „Vaterlandskunde”-t tanultak, ez könnyebb volt, mint most a szerkesztett s a politikai földrajz?” — semmit sem bizonyít; mert abból, hogy a német rendszer alatt valamely tárgyat ezen, vagy azon osztályban tanítottak, épenséggel nem következik, hogy a velők párhuzamba állítottak jelenleg nem túlterhelők.

Hát a mennyiségtan terén hogy vagyunk? Ugy, hogy a „Válasz” t. írójá hivatkozik jeles matematikusok szóbeli nyilatkozatára, kik azt állítják, hogy a 4. osztály matematikai tananyaga könnyebb, mint a 3. osztályé. Én meghiszem, hogy állítják; de erre semmit, vagy nagyon keveset adok egy 40 évet tanügy mellett töltött szaktudós és első rangú matematikai tekintély, dr. Lutter Nándor általam felhozott nyilatkozatával szemben.

A „Válasz” t. írójá tehát, mint eddig látható, multeori cikkemnek az anyagmennyiségre vonatkozó részét sem czáfolta meg;

s szinte érzi ezt, mert még tekintélyre is hivatkozik. Így felelmiti, hogy Szász Károly a hibát „mindenek fölött a tanárokból találja; de megengedi, hogy van túlterhelés még a tananyag bőségében is.” Tehát Szász Károly is megengedi, hogy a tananyag túlterhelő; ez pedig nem más, mint a mit én bebizonyítottam, és a t. cikkíró ur tagad. De a felelített tekintély állításának tanárookra vonatkozó része sem vehető oly szigorú értelemben, mint azt tán valaki gondolná; mert ugyanott még ezeket is mondja: „a régi gymnasiumban a klasszikai oktatás emelőjén kétségkívül jobban megizmosodott szellemünk, mint a mai encyclopaedicus gymnasium tárgyain”. Tehát magával a gymnasium szervezetével sincs kibékülve a szóban forgó tanügyi férfiú. Már pedig, ha a szervezőt hibás, az eredménytelenség fő oka ebben, s nem másutt keresendő; s pedig annál kevesbbé, mert a felhozott két másik tekintély a mostani tanárokról kedvezőleg nyilatkozik. Így Petrovich Ferenc szerint „tanárvilágunkban is ma több a tanult és munkásember, mint a zelőt”. (M. Tanügy 1883. 3. füz.); Köpöcsy Sándor pedig megvallja, hogy „általán szölvé, középiskolai tanáraink ismeretükre a régiebbeknél jóval tágasabb”. (Orsz. középisk. tan. Közl. 1883. jan. füz.) Ugyancsak elismerést szavaz a tanárok iránt hazai kulturán lelkes ápolója s példás vezető, Dr. Németh Antal, győri tankerületi főigazgató, midőn a nm. vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz intézett fölterjesztésében így ír: „Tapasztalásból szölok és hivatalos lelkiismeretességgel nyilváníthatom Isten s ember előtt, hogy a felügyeletre bízott intézetek tanártestületei és igazgatóságai szívvel-lélekkel iparkodtak az eléjük szabott föladatokat megoldani, az ifjuságot értelmileg képezni, vallás-erkölcsi szempont-

ból a fogékony sziveket nemesíteni. S mint-hogy a tanári működések milyenségét és sikerét közvetlenül észlelem, látom és tapasztalom, nyíltan és férfias bátorsággal ki merem mondani, hogy a „sikertelenség” vádjá a tankerületben levő intézeteket nem illetheti, s az ellen, ha egész általánosságban mégis támasztatnék, az intézeteket védelmezni erkölcsi kötelességemnek ismerném.”

A második tekintély Köpöcsy Sándor, kiről a „Válasz”-t. írójá azt állítja, hogy a túlterhelést nem, csak a panaszt ismeri el. De nézzük csak, mik is vannak az említett tanügyi férfiú cikkében megírva? „Nem először mondjuk ki ma, hogy mostani tantervünk nem kifogástalan; lehetne biz ott egyik-másik tárgynál a anyagból is, az órából is valamicskét elvenni. . . . Némileg javítanunk kell a tantervet, s ha másképp nem lehetne, még a tanfolyamok kilencz évre kiterjesztésével is”. (Id. h.) Tehát ő is elismeri, hogy a óra is sok, meg az anyag is sok.

A harmadik tekintélynek — Petrovich Ferencnek — azon óhajára, hogy meg kell várni a mostani tanterv eredményét, már eleve megfelel dr. Lutter Nándor, mondván: Veszélyes experimentum lenne ezen új tantervnek sikerét, jobban mondva sikertelenségét évek hosszú során át bevárni. A lehetetlen nem válik lehetővé, ha ezt évek hosszú során ét erőszakoljuk is. (Közoktatás 1882. 49. sz.)

Azt kérdi tőlem a „Válasz” t. írójá, honnét tudom, „hogy a tanárvilág legnagyobb része elítélte a tantervet és az Utasításokat? Talán megszavaztattam a tanárvilágot? Nem biz én, ezt már nem tettem, szavazott ez magától is. „A magyarországi tanító szerzetesrendek főnökeinek észrevételei és óhajai” című elaboratum a törvényjavaslat 28-ik §-át, mely a mai tantervvel

„Földrajzi Közlemények”-re és illetőleg annak kiadójára, a „Magyar Földrajzi Társaság”-ra.

E társaság tudományos működését az 1873. évi januárban tartott közgyűlésen kezdette meg s azóta lankadatlanul törekszik kitűzött célja felé. Jól tudták az alapítók, hogy igen messze van azon idő, mikor társaságuk versenyre fog kelhetni a nyugati államok hasonnemű egyesületeivel s mint jelentékeny, tényező önállóan fog működhetni a földrajzi felfedezésük terén, azért működése körét egyelőre szűkebb határok közé szorították. A „Terram mente peragro” szavakat írta a társaság zászlójára. „Csakis ily értelemben akarjuk és akarhatjuk mi bejárni az idegen földeket és a mit ezen theoretikus vándorlásainkon látunk és hallottunk, azt akarjuk hí és gondos kidolgozásban honi nyelvünkön, honfitársaink közbirtokává tenni. Második, de nem kevésbé fontos és nagy feladatunk: saját hazánk tanulmányozása és leírásában áll. A nosce te ipsum-féle közmondás itt is szem előtt tartandó.”

És az ezen szavak által kifejezett szép íszelt a társaság a lefolyt tíz év alatt szem elől soha nem tévesztette. Fölolvasó ülései és kiadott közleményei lényegesen elősegítették a földrajzi ismeretek terjedését és hathatónan előmozdították azon törekvést, hogy a külföld tudósai helyesebb fogalmakkal bírjanak hazánkról, nemzetünkről és tudományosságunkról. Ez utóbbi cél sikeresebb elérése végett a társaság mult évben nagy

horderejű lépést tett. t. i. elhatározta, hogy a közlemények, körülbelül egy ötödére szorított kivonatanban, minden fizetesz toldalék-képen francia nyelven is közrebocsátásanak.

Hogy mily elismeréssel fogadta a külföld ezen eljárást, legjobban kiténik De Quatrefages leveléből: „Engedje meg, úgy mond, hogy a társaságnak köszönetet mondjak azon jó eszméjükért, hogy francia nyelven ismertetik röviden azon munkákat, melyek társaságuk kebelében készülnek. Mi idegenek most mindnyájan hasznát vehetjük közleményeinknek, vagy legalábbbb termékeny működésükről tudomást szerezhethünk.” stb.

A társaságnak már ezen egy intézkedése is hálára kötelez minden igaz hazafit, különösen ha körülnézünk a külföldi irodalomban s minden lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy hazánkról majd a tudatlanság, majd a rossz akarat mennyi botrányos, valóótlan, elferdített dolgot bocsát világgá!

De a társaság más irányban is élénk tevékenységet tanusit. Így pl. ébreszteni óhajtván azon érdeklődést, mely a földrajzi kutatások eredményei iránt a művelt nyugaton oly nagy mérvben nyilvánul: legközelebb megindította az „Utazások könyvtára” című vállalatot, mely remélhetőleg magyar körben is föl fogja

ébreszteni a földrajzi kutatók iránti érdeklődést.

Ugyane meggyőződés vezette a társaság választmányát akkor is, midőn — hogy csak a közel multról szöljak — meghívta pl. Holub Emilt, Debrinke Gyulát és Faragó Ödönt fölolvadások tartására, oly férfiakat, kik más világrészekből gazdag ismeretekkel tértek vissza Európába, különben is a mult évben összesen 9 fölolvadás ülés tartott s a fölolvadások legnagyobb részben saját utazásaiknak eredményét mutatták be a hallgató közönségnek.

Nem kicsinylendő a társaság azon intézkedése sem, mely szerint évenként földrajzi pályakérdéseket hirdet, melyekre csak a foiskolai tanulók pályázhatnak s így ezek hatalmas impulzust nyertek arra, hogy a földrajz tüzetesebben tanulmányozzák és műveljék.

A társaságnak folyóirata, a Földrajzi Közlemények — melyet a tagok az évdíjak fejében kapnak — a mult évben már tizedik évfolyamban jelent meg. Magyar szövege 32 1/2 ivre terjed, melyben 22 nagyobb cikk, ezek közt 9 hazai tárgyú, 21 földrajzi társaságról szölo tudósítás, a könyvészet rovatában 34 közlemény, s rövidebb közlemények rovatában pedig 154 darab jelent meg. Végül a francia kivonat 7 3/4 ivre terjed.

Különös diszt és fényt kölcsönöz a társaságnak azon körülmény, hogy már régebben tiszteletbeli tagjai közé számítja Lipót belga királyt, Salvator Lajos

megegyezik, oda kívánja módosítani, „hogy a tanórák heti száma a tanulókra nézve a kötelezett tantágyakból a testgyakorlattal együtt az alsó négy osztályban legfőkébb 26, a felső négy osztályban legfőkébb 28 lehet”. S a humanus óhajt így okadatolja: „A paedagogiai elv megkívánja, hogy az iskolai tanítást a házi tanulás egészítse ki. Hibás elv nézetünk szerint az, melynek értelmében a fiúnak az előadás alatt kellene mindent elsajátítani.” Az elaboratumból láthatni tehát, hogy a szerzetes főnökök, kik nemcsak egyéni nézetüket, hanem a vezetősök alatti gymnasiumok tanártestületeinek véleményét mondották ki, sem a tanterv által előírt óraszámot, sem az „Utasítások” módszerét nem helyeslik. S minthogy a gymnasiumok nagy része szerzetesek kezében van következésképp, hogy a gymnasiumi tanárok nagy része nincs megelégedve a tantervvel és az „Utasításokkal”. Állításom igazsága mellett bizonyít még azon, már állásánál fogva is kiváló, s a felügyelete alatt álló gymnasiumokban szerzett tapasztalatait közlő férfiak, kire már több ízben hivatkoztam, nyilatkozata, t. i. dr. Lutter Nándor. Ő e tárgyban imígyen ír: „A tanártestületek sem a tantervvel, sem az utasításokkal megelégedve nincsenek, s tegyük hozzá, hogy azokkal megelégedve nem is lehetnek”. (Közölt. 1882. 1. sz.) „A szóban levő tanterv a tanulót nem igen veszi tekintetbe, s ez végtelen hibája . . . s nem egyéb, mint néhány embernek szerencsétlen experimentálása a magyar tanügyvel. Szegény magyar tanügy! de potyá dolog lettél.” (U. o. 48. sz.) „Szabaduljunk e tantervtől mentől előbb, inkább ma, mint holnap.”

Kiki láthatja tehát, hogy multkori cikkemnek tényekkel beigazolt e két állítása: 1. az óraszám a gymnasiumokban nagy; 2. az anyag mennyiség túlterhelő, a „Vá-

lasz”-ban nincs megezárolva; s így mint valót s megdönthetetlen igazságot, mind a kettőt fentartom.

A „Válasz” t. írója a tankönyvekről beszélvén, belevonta cikkébe a pécsi főgymnasium magán intézkedéseit is. Megvallom, szivesebben vettem volna, ha ezt nem teszi; mert én cikkemben nem a pécsi főgymnasiumról, hanem általában a gymnasiumokról beszéltem; sőt még, midőn a pécsi főgymnasium órarendjét fölemlítettem, kimondottam, hogy k ö z v e t v e m a g a t a t a n t e r v e t m u t a t o m b e. Egyes intézet eljárásának szellőztetését nem tartom tehát a tárgyhoz tartozónak; de mivel a fölvetett kérdésre nem akarok adós maradni a felelettel, röviden erre is válaszolok.

Kérdi tőlem a „Válasz” t. írója, hogy ha az új könyvek szerintem rosszak, a régi pedig használhatatlanok, „miért használták épen Pécsen még a mult iskolai évben is a régi időkbeli fennmaradt könyveket”? Ennek többféle oka van: 1. Mert a gymnasiumi új tanterv nem minden tárgyban lépett még teljesen életbe; s így az ifjak egy része még a régi tanterv alatt áll; következésképp könyveik is a régié. 2. Az egyes osztályok, főleg a nyelvekben, a gymnasiumi folyam mindegyik fokán azon segédkönyvet használják, melylyel tanulmányaikat megkezdették; mert igen jól tudja az illető hatóság, minő szűk világot élünk; s így a szülők zsebjét, mennyire lehet, kimélni akarja. 3. Minthogy legnagyobb részben „a szükségletnek megfelelő, helyesebben pénzelnéi akaró, a legújabb tantervhez alkalmazott, elcsített vásári munkákkal állnak szemben a tanártestületek, készek inkább az „Utasítások” szerint használhatatlan, tehát, tárgyakat tekintve, némileg eltérő, de eddig eredménnyel használt könyveket megtartani, mint sem holmi czélhoz nem vezető munka előtt az intézetek kapuját megnyitni.

jövedelmei szaporodnának! Mennyi kutatni, mennyi vizsgálni való van még hazánk földjén, mennyi téves adatot kell még föderíteni, hogy végre megirható legyen Magyarországának tudományos, a mai kor színvonalán álló földrajza!

Amde a közöny útját állja a szép törekvéseknek és szárnyát szegi sok jámbor óhajtasnak. És itt lehetetlen nem említenem, hogy e közönyben egyik vezérszerep Pécs városának jutott. Alig van város széles Magyarországon, mely oly kevés tagot szolgáltatna a földrajzi társaságnak, mint épen Pécs. Így pl. Ujvidék, a szerbség e góczpontja, 2 alapító és 22 évdiás tagot adott a társaságnak. E tagok sorában első helyen, mint alapítót, Angyelic püspököt (most patriarkát) találjuk, a rendes tagok közt ugy a volt, mint a jelenlegi főispánt, polgármestert, papokat, ügyvédeket, törvényszéki és városi hivatalnokokat, egy győztes vezérszert, e gy építést stb. szóval Ujvidék minden polgári állása s nemzetisége képviselve van.

Hát a művelt, a magyar Pécs hogy áll e tekintetben? E sorok írójával együtt összesen csak négyen szerepelünk a társaság névjegyzékében. Az omladina fészkeben 24-en pártolják a magyar geographiát, a magyarnak mondott Pécsen pedig csak négyen tudják filléreiket áldozni. Igazán arcpirító hasonlat! Good bye. R.

Kérdés most már: hányat ütött az óra? A t. cikk-író ur két ízben is kardot ránt a túlterhelés megszüntetését sürgető panaszhangok elnémítására; én meg már ismétleten, tényekből merített érvekkel bezonyítottam, hogy igen is van túlterhelés és pedig óraszám és anyagmennyiség által. Hogy melyik részen van az igazság, kétséget nem szenved. A szülők csak látják, de az ifjak érzik is, hogy az új tanterv intézkedései csakugyan lidérez-nyomásként nehezdednek rájuk. S nemde az idők jele az, hogy a gyermekek érdekét szívőkön viselő szülők, midőn nyilvános föllépésre hívó szavaimat olvasták, szívők régi, de eddig eltitkolt eszmeyözdősére ismervén bennök, rögtön eszme-cserét kezdettek, mely ma már reményekre jogosító tömörüléssé fejlett? De ne szalmaláng, hanem férfias legyen e felbuzdulás, mely, ha tettekben kifejezést is nyer, Pécs város közönségének hazai műveltségünk fejlesztése körül szerzett érdemei arany betűkkel lesznek följegyezve a történet lapjain! Adja Isten, hogy így legyen!!

Békefy Remig,
főgymn. rendes tanár.

Törvényhatósági élet.

Pécs sz. kir. város köztörvényhatósági bizottságának közgyűlése febr. 26-án.

Perezel Miklós főispán hivatalos ügyekben elfoglalva lévén, helyette A idinger polgármester, mint elnök, megnyitja az ülést és a szép számmal megjelent bizottsági tagokat üdvözölve, a jövő közgyűlést április havára indítványozza kitűzni, a mi közheylesléssel fogadtatott.

Belügyminiszter leirata, mely szerint az adófelsőzlamlási bizottság elnökévé a f. évre Nádosy Kálmán, megyei helyettes elnökévé pedig Krasznay Mihály nevezettek ki, tudomásul vétetett.

Az 1882. évi zárszámadások felülvizsgálatára Krasznay Mihály elnöklete alatt, Bubreg Antal, Dobszay István, Egy József, Erreth János, Horváth Antal, Hoffmann Károly, Papp József, Radocsay Mátyás, Schapringer Joachim urakból álló bizottság küldetett ki. A zárszámadás kivonatát magát, tekintve annak fontosságát, mult számunkban közöltük.

A torna épület átvételére vonatkozó pénzügyi bizottsági javaslat nagy vitára adott alkalmat. Abban ugyan mindenki egyetértett, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan, de Bolgár és Németh biz. tagok csak azért nem akartak az ügybe becsúszni, mert a torna és tüzoltóegylet közgyűlésének idevonatkozó ajánlata be nem mutatott; de minthogy ez csak tiszta fromalítás és az ügy érdemére nézve befolyással nincs, a pénzügyi bizottság javaslata, Bubreg Antal biz. tag indítványára, nagy szótöbbséggel elfogadtatott. E szerint ezen épület az összes felszerelvényekkel és tüzoltószerekkel 19452 forintba fog kerülni; a város meg fog szabadulni az évenkénti 2000 forint subventiótól, illetőleg ezt a subventiót, a mennyiben szükséges lesz, a fenti töké és kamatainak förlésztésére is fordíthatja, hogy 22 év alatt a kérdéses ingatlan és felszerelvényekre fordított költség teljesen förléssze lesz. Ezen határozatot csak helyeselnünk lehet, mert nézetünk az, hogy oly város, mint Pécs, meg nem engedheti, hogy a tornaegylet, mint igen fontos kulturintézmény megbukjék, sőt erkölcsi kötelessége, azt a lehető legmagasabb niveau-ra emelve fentartani és ezen a téren befolyását minden tekintetben biztosítani; miután a tornaoktatás, mint a nevelés egyik fontos tárgya, kötelees tantárgy,

es. és kir. főherceget és Fülöp Coburg herceget (ez utóbbi alapító tag is), újabban pedig alapítólul belépett József főherceget is végül Rudolf trónörökös ő fensége elfogadta a társaság legmagasabb védnökségét, ugy biztosan remélhető, hogy a társaság a jövőben még jobban fog fölvirágozni.

Azt lehetne gondolni, hogy ezen kívül a magyar társaságot lelkes magyar közönségünk is teljes erővel támogatja, annál is inkább, mert hiszen a tagdíj oly csekély, hogy a művelt középosztály minden tagja beléphetne a földrajzi társaság rendes, t. i. évdiás tagjai sorába. Amde elsőlőnk, nem véve számlátba a nagyobbára külföldi tiszteleti és levelező tagokat, a rendes tagok száma ma, a társaság fennállásának s működésének 11-dik évében, még mindig csak 500, s így a folyó évre benutatót költségvetés szerint a bevétel még az ezer forintnyi államsegély mellett is csak 4000 forint.

Mit lehet így csekély összeggel kezdeni, mikor egyedül csak a közlemények kiadása 3100 forintot igényel. Pedig, beh sok jót és üdvöst tehetne a társaság, ha

*) A társaság alapító tagjává a választmány által az iktattatik be, ki a társaság részére egyszer s mindenkorra száz forintot fizet le. A társaság rendes tagja lehet az (férfi, nő, hatóság, testület, intézet és társaság), ki a belépésnél kijelenti, hogy évi öt forint díj fizetése mellett legalább három évig a társaság tagja lesz.

A rendes tagokat egy társasági tag ajánlata, a választmány választja.

a miről a városnak úgy is gondoskodnia kell. Ezen ügy kapcsán a t ű z o l t ó s á g újbóli szervezése végett javaslatléttele a pénzügyi és közrendészeti szakbizottságok biztakk meg; hiszszük, hogy ezen intézmény jövőben nem a város egyes lelkes polgárainak jótékony adakozásaira fog egyedül szorulni, hanem a háztulajdonosok köztelen hozzájárulása által fog biztosítani; s így meg fog szünni azon anomalia, hogy háztulajdonosok, kiknek leginkább érdekében áll ezen intézmény, e czélra soha egy krajczárt sem áldoztak; míg másrészt a tűzoltóság sem fog tengődni, hanem a rendőrséggel szerves összeköttetésbe hozva, a közrend és vagyonbiztonság egyik fontos tényezőjét képezendi.

A c s. k. k a t o n a s á g végleges elhelyezése érdemében a közgyűlés a polgármestert utasította, hogy a vegyes bizottságot a törvény értelmében megalakítva, a szükséges laktanyák tervezetét, költségvetését és az építési helyek kijelölését eszközölje és az emelendő épületnek a kincstár részéről 25 éven át leendő használatát biztosítsa és eljárásáról jelentést tegyen, melynek alapján, ha a laktanya építkezés a városra nézve előnyösnek fog mutatkozni, az építést végleg elhatározzandja. Megemlíthetjük polgármester azon nyilatkozatát, hogy a katonai kórház csereügyének gyors megoldása bizony várható azért, mert a város által felkért honvédelmi miniszter közvetítése mellett az itteni katonai mérnökhari igazgatóság, az új katonai kórodának a kiszemelt helyen leendő felépítése szervezetének, a költségvetésnek és az összes mellékes munkálatoknak elkészítésére utasítva lón és ezen igazgatóság már munkába is fogott. Adja Isten hogy a közegészségügyi szempontból oly annyira kívánatos eredményt mielőbb láthassuk, mert megvalljuk, az eddigi tapasztalatok folytán el lehetünk készülv, hogy a közös hadügyi-miniszteriumban ez ügy ismét évekre elődátatik s azért jó volna, ha az illetékes köröknek értésére adanék, hogy a városnak különösen a katonai ügyek tekintetben tanúsított eljárása nagyobb méltánylatra érdemes s jó volna kijelenteni azt is, hogy a város mindaddig, míg a kórházi ügy megoldva nincs, katonai építkezéseket nem teljesít.

A gazd. választmány utca a köve z é s i előirányzata 1883-ik évre 21434 frt szükséglettel elfogadtatott, azon hozzáadás-sal, hogy a javasolt utcákon kívül, még a József, megye-, felsőmalom utcáknak, vagy a belvárosi templom előtti átjárón levő hiányok kijavíttassanak. Bánffy biz. tag, ki daczára annak, hogy ily nagy összeget fordít a város évenként utcáinak közezésére, mégis azt egyáltalán kielégítőnek nem tartja s ennek indokát a rendszer hiányában látja: indítványozza, hogy e kérdés tanulmányozása végett egy bizottság küldessék ki, különben azt hiszi, hogy czélszerű volna a kövezést az egész városban egyszerre elkészíteni, s az e czélra szolgáló jövedelmet a szükséges tőke és kamatai törlesztésére fordítani. Evvel szemben figyelmezteti polgármester a felszólaló biz. tagot, hogy számos kísérlet tétetett már jó és tartós kövezet előállítására s tagadhatatlan, hogy a város a szó-lósi koczkaköre és az ennél jobbnak talált mecseki félkoczkára igen sokat kiadott, de, sajnos, a kívánt eredményt el nem érte, valamint el nem érte Budapest fővárosa sem, a mely pedig utcáira rendkívüli áldozatokat hoz.

Egyébként a gazd. választmány ezen kérdést már hosszabb idő óta tanulmányozza, s több utczában teljesített próbakövezés azon meggyőződést érlelte meg, hogy a legelőnyösebb Mac Adám rendszerének alkalmazása, a mi pedig vízvezeték nélkül keresztül nem vihető, miután az ily rendszerű ut rendszeres öntözést igényel. Reméljük, hogy a lakosság saját

jól felfogott érdekében, a vízvezetéknek a hatóság által tervezett módon való létesítéséhez hozzájárul; figyelmeztetünk mindenkit, hogy az e tekintetben kibocsátott polgármesteri felhívásnak tegyen eleget; mert tagadhatatlan az, hogy egy jó vízvezeték a város jövőjére rendkívüli nagy fontossággal bír.

A belvárosi elemi tanoda felszerelésére szükséges tárgyak szállítására a kikiáltási árul vett 2573 frtból 17% árelengedéssel Keresztes Lajos asztalos vállalkozott. Ajánlata elfogadtatott.

Ezen tárgynál felszólalt Bánffy biz. tag, kérdést intézvén polgármesterhez, vajjon van-e tudomása a „Pécs” cz. helyi lapban megjelent ama cikkiről, melyben a közfigyelem a most építés alatt lévő belvárosi tanoda számos és rendkívüli hiányaira irányították, ezek közül elég csak azt fel-említeni, hogy a közegészségi szempontból rendkívül fontos árnyékszék az épület közepén helyeztetett el, s így ha ez való volna, vizsgálatot kér, hogy a hiányok eltávolításáról még idejében intézkedni lehessen.

Erre nézve polgármester megjegyzi, hogy neki kötelessége a közgyűlés határozatait, úgy, a mint hozattak, végrehajtani s hogy az iskola épületének tervezete az iskolaszék részéről kiküldött bizottság kívánalma szerint készítettet el, azt az építkezési szakbizottság is helyesnek találta, sőt a hygienikus követelményeknek mindenben elég tétetett s kéri a közgyűlést, hogy a tervszerinti építkezésen ne változtasson, mert könnyen ismétlődhetik az a baj, a mely annak idején a budai külvárosi felsővámházi iskolánál felmerült s a mely a nélkül, hogy a bajon segített volna, a városnak sok ezer forintjába került.

E tárgyhöz felszólalt Kóhárics tiszti főorvos, kijelentvén, hogy a tervet ő már előzetesen megvizsgálta és azt találta, hogy az árnyékszék egy külön épületben, a mely a főépülettel egy külön folyosóval van összeköttetésben, helyeztetett el; ezen módja pedig az építkezésnek az iskoláknál közegészségi szempontból általánosan el van fogadva; különben a tisztaság és fertőtlenítés a fő, ha ezen tekintetek pontosan szem előtt fognak tartatni, akkor minden tekintetben meg lehetünk nyugtatva.*

Megemlíthetjük, hogy az építkezés költségeinek fedezésére kamat nélküli kölcsön kéretett a kormánytól, s remélhető, hogy ez méltányolni fogja a város törekvéseit s azt meg is adja; ennek reményében az építési költség 1-ső részlete 7682 frt 91 kr. a törzstőkéből előlegeztetett.

A még előadott tárgyak közül megemlíthetjük, hogy a vadászati jog évi 80 frt vesztéssel, a melyet azonban a honvédelmi kincstár térítend meg, további 3 évre évi 126 frtért adatott bérbe. Vlasits István és Suvakovits Mátyás kérelme folytán a Mindszentek temploma mellett egy közkut felállítását rendeltetett el.

Holdmezővársárhely város közönségének átírata; a csángó magyarok hazatelepítése érdemében az országgyűléshez intézett feliratának pártolása érdemében, helyeslő tudomásul vétetett, a város e tárgyban már feliratot intézett. Különben is az országos képviselők körében e czélra egylet alakult, a mely a betelepítést társadalmi uton kívánja lehetővé tenni, a mihez természetesen nevezetes költség kell; a miért is E g r y biz. tag indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy e czélhoz bizonyos összeggel hozzá fog járulni akkor, midőn amaz egylet működését tényleg megkezdí.

*) E válaszok alkalmasak lesznek a cikk beküldését is megnyugtanni, melynek kelyt adtunk azért, hogy a fontos ügy mevitattassék s hogy ez a legilletékesebb helyen ment végbe, őszintén örülünk rajta.

Szerk.

H i r e k.

Halálozások. Ramazetter Károly pécsi nyomdász nagy csapás érte: neje, Karolin, Tóval családja többi tagjaitól, leányának, Jólannak karjai közt Hamburgban február 26-án elh. yt. Férjét utjában betegség szegte ágyhoz, kénytelen volt Bécsben maradni, itt várja be neje holttestét, melyet — mint halljuk — Pécsre szállítanak s holnap itt fogják átadni az örök nyugalomnak. — Farkas Géza ügyvédjelöltet, kit február 27-én ragadott el a halál 32 éves korában, március 1-én kísérték nyughelyére kártársai, barátai, az ügyvédi kar és nagyszámu ismerősei.

A sorozás e hó elsajén vette kezdetét, a mi nemcsak a hirdményekből volt meg tudható, hanem városunk utcáin esatángoló, kurjongató csapatok lármas dalaiból. A sorozás, mint mondják, jó anyagot szolgáltatott. A várost Aidingger János polgármester, kir. tanácsos képviselte, mint elnök.

Nagy hangverseny. A „Pécsi Dalárda” és „Zenegyulek” Löhr Wili karnagy vezetésével 1883. évi márczius 11-én délután 4 órakor a „Hattyu” nagytéremben ezévi első nagy hangversenyt rendezí. Műsor: I. Mozart: „Jupiter”-symphonia, a) Allegro vivace, b) Adagio, c) Menuetto, d) Finale; előadja a megerősített városi zenekar. II. Pichler Bódóg: „A vigasztaló” férfi énekar, magánénekesekkel, Arany János költeményére. A „Pécsi Dalárda” által 1864 ben pályadíjjal jutalmazott mű. III. Schumann Róbert „Concert” (a-moll.) Zongorán előadja Preuss Adolf ur, zenekar kísérettel. IV. Veit Vilmos: „Tündérek párdala,” előadja a női énekar. V. Herz Henrik: „Rondo oriental,” zongorán előadja Preuss Adolf ur, énekkarok és zenekar kísérete mellett. A zenekarban való közreműködésre több mükedvelő ur volt szives vállalkozni. Helyi árák: Egyesületi tagoknak és családjuk tagjainak: I. oszt. ülés 1 frt 50 kr., II. oszt. ülés 1 frt, állóhely 40 kr. személyenkint. Nem tagoknak: I. oszt. ülés 2 frt, II. oszt. ülés 1 frt 50 kr, állóhely 60 kr. személyenkint. Jegyek válthatók márczius 4-től fogva Valentin Károly ur könyvkereskedésében. A z egyesület tagjai sziveskedjenek jegyeik iránt márczius 11. napján délig intézkedni. Este a pénztárnál előnyre igényt senki se tarthat. Az igazgatóság. — Alkalmunk volt a próbákon meggyőződni, hogy Löhr ur mesteri képességekkel juttatja érvényre a kis zenekar által Mozart gyönyörű művét. Ritka élvezetre számíthatunk.

Országos borászati szövetkezet. A baranyamegyei gazdasági egyesület értesítette az országos borászati szövetkezet elnökségét, hogy a szövetkezés érdekében megküldött felhívást örömmel vette tudomásul s annak értelmében felszólítást intézett a nagyobb termelőkhoz, a szövetkezetbe való belépésre. A beérkező válaszokból a szövetkezet elnökségét értesíteni fogja.

Új posta. f. évi márczius hó 1-én baranyamegyei Kémes községben kir. postahivatal lépett életbe. Ezen postahivatal kézbéso kerületét Kémes, Csepely, Adorjás, Kőrös, Piski, Rád, Szaporeza, Tésenfa és Czun községek, továbbá az ezen községekhez tartozó puszták képezik.

A kereskedelmi önképző és betegsegelyző-egylet — melynek közgyűléséről mult számunkban írtunk — igen szépen törekszik minél nagyobb eredmények elérésére. Mint a hozzánk beküldött jelentésből kitünik, az egylet 20 magyar, német, francia, angol napi-, képes- és élclapolt járát; könyvtára szép számu művekkkel dicsekedhetik s az olvasási vágy oly örvedetesen növekszik, hogy a könyvtár kibővítésre 134 frt 55 kr. szavaztatott meg. A könyvtár gyarapításához Schapringger Joachim, Schapringger Zsig-

mond, Dr. Mendl Lajos, Ráth Mór, Lenkei Lajos, Löwy Henrik, Hartmann Armin és Grünhuth Kálmán járultak ajándékba adott szép művekkel, miért a választmány ez uton is köszönötet szavaz. Felolvasásokat tartottak: Bolgar Kálmán, dr. Loewy Lipót, Arányi Dezső (kettőt) és Vízkelety Imre. A régi alapszabályok módosítása kimondatott. Gyógykezelés alatt volt 75 tag, kik betegápolási költségzsámlya czimén 286 frtot vettek igénybe. Az egylet tiszteletbeli tagjainak megválasztottak dr. Loewy Lipót és dr. Paunz Lipót egyleti orvosok, Aidinger János polgármester, Szontagh Mátyás kamarai elnök, Schapringger Joachim és Rattkovics Ferenc. A tiszteletbeli tagoknak adandó díszokmány tervvezetett Klein H. műszobrász készítette. Valóban e szép eredményeket felmutató egylet érdeme s pártolásra s azt hisszük, hogy a tagok megszorodva és tömörülve iparkodni fognak, hogy az egylet felvirágozzék.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyi miniszter Kiss Géza marczalii kir. járásbírósi aljegyzőt a pécsi kir. járásbíróshoz helyezte át.

A postai utánvételekre nézve a nagy közönségre előnyös változtatás fog legközelebb, hihetőleg már április 1-én életbe lépni. Ugyanis a postai utánvételi lapok, ha rendeltetési helyekre megérkeznek s az utánvétel ki fizetetik, nem mint utánvételi lapok fognak a feladó postahivatalhoz visszaküldetni, hanem mint postautalványok, úgy hogy a postai utánvételek a czimzett általi kifizetése után a hosszadalmas utánvételi lap kezelés elmarad s egyszerűen utalványoztatik az összeg, mit a feladó mint más egyéb pénzalványt, azonnal felvehet a postahivatal utalványi osztályánál.

Gyorsaság nem boszorkányság. Egy helybeli kereskedőnek spiritusra volt szüksége s e czéلبől Budapestre írt szállítóához, hogy küldjön neki vagy egy hordóval. A megrendelés elment s kereskedőnek csak várta-várta a hordót, míg megúván a várakozást, megsürgette a budapesti cézget. Ez hivatkozott arra, hogy a hordót idejében feladta. Végre február hó 19-én megjött a szállítmány s volt alkalomul láthatni a szállító levelet, melyen áll: feladott febr. 7-én. Ennyi idő alatt gyalog is Pécsre lehetett volna a hordót gurítani.

Boráradás. F. hó 1-én egy fuvaros öt hectoliteres hordóban bort szállított Engel borkereskedőnek. Hogy hogy nem a liceum előtt a hordó legurult a kocsirol s a következő este, szétment. A bor természetesen pataként folyt addig, — míg az utca sárával egyesült.

Szinügy. Felhívást kaptunk a m. színesgyesület központi igazgató tanácsától a magyar színészegyesület és nyugdíjintézet érdekében tagok gyűjtésére; alapító tag fizet egyszer mindenkorra 40 frtot; rendes vagy pártoló tag díja évenként 2 frt. Felhívjuk a szinügy barátait, miszerint a szegény elaggott, munkaképtelen színészek segélyezésére alakult egyesületet támogatni sziveskedjenek; aláírásokat kiadóhivatalunk is elfogad.

Szegénységi bizonyítványt állított ki Zsibót (Somogy megye) község elöljárósága, mikor szóról-szóra ezeket írta meg az urnak 1883-ik évében, január hónapnak 31-ik napján, a bíró, a közigazgató, a lelkesz aláírásai és a pecsétek ráütése mellett: „Szegénységi bizonyítvány. A kaposvári kir. ügyészség . . . számu megkeresése folytán Zsibóth község elöljárósága által bizonyítottik; hogy az abban érintett Köpfler Gyula Zsibóth község területén ismeretlen: mégis hogy nevezett Zsibóth községben senki se ismeri — átaljában illy nevű egyénről senki nem emlékszik, s így teljessen ismeretlen. — Bizonyítottik, hogy nevezett Köpfler Gyulának se Zsibóthon, de tudunkkal sehol, se ingó, se ingatlan vagyona nincs.“

Veszett ebek. A rendőrkapitány a következő rendeletet bocsátotta ki: A helybeli ebek között a veszetség utóbbi napokban többszörösen kiütvén, kötelességemnek ismerem a t. cz. különösen ebtartó közönséget egész tisztelettel felhívni, hogy figyelemmel az ebűh kiszámíthatatlan veszélyes következményeire, ebeket folyton a legékebb gondozással megfigyeljék; a legesekélyebb gyanu, de főleg az ebűh észlelésekor a szükséges intézkedések megtételét végett a rendőrkapitányi hivatalban jelentésüket haladéktalanul megtenni annál is inkább kötelességüknek ismerjék, miután begyőzött mulasztás esetében a kihágásokról szóló 1879. évi XL-ik t. cz. 102-ik és 103-ik §-ai, (melyek szerint a vétkes 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő), foganosítottani fognak.

Aradi Gerő szinigazgató e napokban itt időzött és a jövő téli szinidényre nézve a szerződést megkötötte és aláírta.

Furfangos csalót fogott csőtörtőkön a rendőrség. A jómadar — Bunulárcz Kozma — faluzni járt — s fuvarosokat fogadott fel, hogy őt Pécsre szállítsák. Az uton rendesen elmondta, hogy ő N. Gadó József fia, hogy most haza megy stb. Pécsre érkezvén, a kocsiist N. Gadó József háza mellett levő koresma előtt megállította, beküldte, hogy számlájára egyik-egyik kedve szerint, ő majd „atyja“hoz megy pénzért. Míg a fuvaros távol volt, a kocsiist összeszedett mindent s eltűnt. A potya étel-ital reményében jól bepakolt kocsiist azonfelül, hogy holmiját ellopták, még koresmai számláját is kénytelen volt kifizetni. — Sok ilyen esiny után most az egyszer rajtavesztett.

A budapest-pécsi vasút financirozása folyton késik. Mint újabban jelentik a vasúttársulat megalakulása csak a szegzárdi szárvasút igénynek eldölte után fog megtörténni, miután ettől függ a részvénytőke megállapítása. Az a nézet, hogy a kérdés május haváig függőben fogja tartani a vállalat befejezést. „P. H.“

Gaztét. Mágósról értesítenek, hogy az ott állomásozó Acs György nevű rendőrnök a gerényesi határban levő kertjében ismeretlen tettesek nagy pusztítást vittek véghez; 30 legszebb szilvafajtát vágták ki. E garázdálkodás a legnagyobb büntetést érdemelné, mert, a károsult állítása szerint, csak irigység lehetett ennek indoka. A nyomozást már megindították, de ez eddig eredményre nem vezetett.

Áttérések. A múlt 1882. évben Bécsben 181 egyén tért át a zsidó vallásról a katolika hitre és pedig 101 férfi, 80 nő; társadalmi állás szerint: 6 orvos, 3 tanár, 3 ügyvéd, illetve ügyvédjelölt, 2 tanító, 10 tanuló, 2 katonatiszt, 3 tisztviselő, joggyakornok, 4 hírlapíró, 1 akad. festő, 1 bankár, 12 kereskedő, 27 könyvvívő, kereskedősegéd és magánhivatalnok, 2 színész, 12 színésznő, 1 zenész, 7 iparos, 4 munkás, 52 munkásnő, 1 vasuti tisztviselő, 2 cseléd. A nők közül legtöbben azért tértek át, hogy kereszténnyel házasságra léphessenek — Viszont számosan lettek zsidókká is, és pedig 4 katolikus (3 férfi, 1 nő) 1 protestans (nő) 2 felekezetenküli (férfi) visszatért a zsidóvallásra, melyet évek előtt elhagytak. Áttértek továbbá: katolikus 11 férfi, 23 nő; evangélicus 1 férfi, 1 nő s így az 1882. évben keresztényből 43 egyén lett zsidóvá.

Ajtatos rablőfőnök. A genuai börtönben mult heten halt meg La Gala nevű bandita, aki Olaszországban a legfélelmebb rablőfőnök volt. Rá van bizonyítva, hogy nem kevesebb, mint tizenegy egyén mult ki az ő saját keze által és pedig majdnem mindnyáján a legiszonyabb kínzások után, mert a vérebnek különösen kedve telt a lassankint való kivégzésben. 1864-ben kézzekerült s halálra ítélték, de sikerült megszöknie s folytatta derek mesterességét. Az olasz katonaság egész hadjáratot vitt ellene, mégis el bírt menekülni egy francia gőzösrre, de itt felismerték s kiszolgáltatták az olasz

bírósnak. La Gala a börtön legájtatosabb lakója volt: napjában háromszor imádkozott, kéthetenként gyönt; nyakán haláláig madonnaképet viselt, továbbá II. Ferenc arczképét és IX Pius érmét.

Beküldetett. A „Pester medicez. Presse“ írja: A legközönségesebb köhögés veszedelmessé válhatik, tehát tanácsos a legkisebb s legjelentetlenebb hurutnál egy kellemes szort használni, mely az emésztést nem akadályozza, az Egger-féle pastillák e czéla kitűnőnek bizonyultak, a mennyiben a köhögési inger eltávolítják, előidézik a nyálka vetést és nem idéznek gyomorsarat: Egy eredeti doboz 25 kr., 50 kr.

Gyomorba ellen Egger fia gyógyczukorgyárosnak sikerült kellemes ízű pastillákat készíteni, melyek emésztés hiány, görvény, halványaság, ismétlődő főfájás, vese köhögéségek ellen igen meglepő jó hatással bírnak. Egy eredeti doboz utasítással együtt 30 kr. városunkban raktáron következő gyógyszerész urnaknál: Kunz Nándor, Kovács M. Sipőcz és Irgalmas szerzeti gyógytárban.

Színház és művészet.

Szombaton S a r d o u Victor szinműve, „O d e t t e“ került színrre. „Odette“ igen hatásos szinmű, meséje érdekes s feldobozása sikerült. Clermont Latour gróf rajtkapja nejt, midőn Don Ignatiót elfogadja — éjjel, ezért nejt, Odettet, házból rögtön kiűzi. Gyermekeit, a kis Lucyt azonban magánál tartja. Ez az előjáték, mely a 2-ik felvonás előtt 15 évvel történni. A második felvonásban a gróf Nizzában van s leányát akarja férjhez adni, azonban De Merian — a házasság — családja csak úgy egyezik a völéságra, ha a gróf rábíri elvált nejt nevének letételére s arra, hogy Franciaországban nem mutatkozik. E felvonásban megérkezik Odette is, a gróf neje, ki annyira súlyed, hogy férje nevét — melyet a törvényték a váláskor megahagyott neki — egy kártyabarlang czégegéül használja, melyben kedvese hamis jártékot üz. Kedvesét rajta csipik, kidobják a házból s kész a botrány. A gróf meglátogatta nejt, kéri leánya boldogsága nevében, hogy tegye le nevét s ne jöjjön többé Franciaországba. Odette azonban minden ajánlatot visszautasít — s végre arra kényszeríti a grófot, hogy engedje meg viszont látni leányát. A grótné, — mivel saját leányával, hogy ne tudja meg anyja becselenségét, elhitették, miszerint a vízbe fult — mint anyja régi barátjáné mutatja be magát. Meggyőződik, hogy gyermeke mily tiszteletben őrzi anyja emlékét, — és belátva, hogy őt úgy sem ismerne el anyjának — de, hogy leánya férjhez menetelet ne gátolja, vízbe öli magát. Ez a szinmű meséje, mely nem szűkölködik hatásos jelenetekben. G a a l Hermin kitiűnt Odette volt, szerepét átgondoltan s teljes érvényre emelve játszotta, a gy szintén A r á n y i n é, kinek alakításával Lucy szerepében, nagyon meg voltak elégedve. Az ensemble türehető volt.

A hét második újdonsága, a K i s s - p á r javára színrkerült „T o b o r z á s“ volt. A darab, melyet R á t k a y követett el, minden néven nevezendő előnyök s népszinművű kellekek hiányában, határozottan megbukott. Annyi a hibája, hogy ha reflektálni akarnák reájuk, az egész darabot el kellene mondanunk.

Csőtörtőkön színrre került a Zola-cyklus első darabja: a „Pálinka“, mely Zola Emil „L'assomoir“ című regénye után gyártott. A darabhoz egyelőre nem szólunk, ha majd folytatás „Nana“ és „Nana leánya“ is színrre kerül, akkor fogjuk beható méltatás alá venni. Egyelőre csak annyit, hogy S á n d o r pompásan alakított, különösen a 7-ik képbén, G a a l Hermin, A r á n y i, M o r v a y, G ö n c z i n é jól megállták helyüket. — E l t e t ő színházi festő igen ügyes épületállványt csinált, mely természetűen omlott össze. A darab végtelenu hosszú, kis rövidítés nem ártana, az utolsó kép felesleges. (=)

Közgazdaság.

A liszt jósága- s tisztaságáról meggyőződhetünk, ha egy maroknyi lisztet veszünk kezünkbe s jól összenyomván, egy tányérra helyezük. Ha a liszt egy halomban marad a tányéron, úgy a liszt elég tiszta; ha ellenben szétzillik, úgy ásványi alkatrészekkel volt hamisítva, vagy pedig már igen régi.

Hüvelyes vetemények főzése a kemény vízben, tehát a legtöbb kút vízben nem igen szokott jól sikerülni. Ha azonban a vízhez egy késhegynyi sziksót (Soda) adunk s úgy főzzük e hüvelyeseket, ez esetben a bab, borsó s lencse szépen megpuhulnak ugyan, de a sziksótól kissé kellemetlen mellékíz is nyernek. Sokkal jobban használható az ily főzéshez egy diónagyságu czukordarab, mely a főzővízben feloldatik. A czukor ugyanis a mézsókál szeret vegyülni s nem enged azokat a hüvelyes veteményekre kérgesedni. Igaz, hogy az így főtt főzeléknek kissé édes íze lesz; de ez édes íz kellő sózás, vagy babnál ezetes lé mellett nem lesz észrevehető; sőt savanyu babnál annak ízét még előnyösen emelni is fogja.

Irodalom.

Koszoru (A Petőfi-társaság heti közlönye) 8-ik számának tartalma: A tisztelendő ur imakönyve, (Rajz) írta Csáktornyai Lajos; Őszi verőfény, (regény) írta Margitay Dezső; Wagner Rikárd zenéjéről, írta Jámber Jenő; Schiller magyar fordítói, írta Márki Sándor. Vegyesek. Melléklet: Halmi Ferencz sikerült arcképe. — Előfizetési ára negyedévre 2 rrt; előfizetheti Aigner Lajos kiadóhivatalában Budapesten.

T á v i r a t.

Lapunk nyomásakor vesszük a távirati hírt, hogy **H o l l o s y K á r o l y**, siklósi orsz. képviselő meghalt.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Budapest, 1883. Márczius 2-án.

	Pénzbeli árf.
1 Magyar aranyjárdék 6%	119 90
2 Magyar aranyjárdék 4%	89 55
3 Magyar papírajárdék 5%	87 45
4 Magyar vasuti kölcsön	135 50
5 Magyar földterhermentesítési kötvény .	98 75
6 Temes-bánati " " " " " " " " " " " "	98 —
7 Erdélyi " " " " " " " " " " " "	97 80
8 Magyar szőlődezsma váltásági " " " " " " " " " " " "	97 50
9 Magyar nyeremény sorsjegykölcsön .	117 75
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	110 50
11 Osztrák járadék papírban	78 40
12 " " " " " " " " " " " " " " " "	78 65
13 " " " " " " " " " " " " " " " "	97 50
14 Osztrák-magyar bankrészvény	827 —
15 Magyar hitelbank részvény	322 50
16 Osztrák hitelintézet " " " " " " " " " " " "	319 50
17 Cs. és kir. arany " " " " " " " " " " " "	5 65
18 20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9 48
19 Német birodalmi márka	58 50

A szerkesztő üzenete.

Felkérjük lapunk t. levelezőit, miszerint tudósításait b é r m e n t v e sziveskedjenek küldeni; készségesen intézkedünk, hogy kiadásaik, melyeket lapunk érdekében áldoznak, megtéríttessenek. E kérelmünk abban találja indokát, hogy különösen a fővárosból, hol gy á r i l a g kezelik a versfabrikálást és tárczáirást az istenadta vidék boldogítására, csaknem naponként kapunk czikk-czakkokat, melyekért bár szerény 50 kr. díjat kíván is a költő-hirlapíró, mi még ezt is sokaljuk efajta szerkesztői közleményekért.

Közlekedés.

A vasut menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó. 28 p. délelőtt	5 óra 35 perc este
Pécsről Barosra	Barosról Pécsre
6 óra 40 perc reggel	10 óra 58 perc délelőtt
5 óra 50 perc este.	10 óra 7 perc este
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó. 22 p. r., 11. 15 p. d. e.	6 ó. 20 p. reg., 5 ó. 36 p. d. u.
10 óra 34 perc este.	8 óra 47 perc este.

A hajó menetrendje.

Budapestről Mohácsra naponként 7 órakor reggel (a görög templom előtti kikötőtől), Mohácsra rkezik d. u. 5 órakor.
Mohácsról Budapestre naponként d. e. 11 órakor.
A hajók — Szalk és Apostagot egyelőre kivéve — valamennyi állomást érintik.
Az áruk felvételnek az egész Duna mentén.

Laptulajdonos: **Fekete Mihály.**

Felölős szerkesztő: **Bodó István.**

Pécsett egy ház,

11 szoba, 3 konyha, nagy pince, elő pince, kamra, 6 lóra istálló, élelőkamra, nagy udvar és nagy kert gyümölcsfákkal — minden órában szabad kézből eladó.

Értesítést ad **Kremmer Ferencz, Mária-utca 35. sz. a.**

KIS HIRDETÉSEK.

E rovatban minden sző beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdetőnek külön lakezimével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg beklndetik.

Egy kis ölel, neve Coco, fekete selyemszőrű, nyaka, melle fehér, elveszett. Atadó a Ramazetter nyomdában jutalmat kap.

A fő-utca 5. sz. a. házban G. S. urmó szállásán butorok, képek s egyéb tárgyak szállásváltoztatás miatt eladandók. Megtekinthetők márczius 6-án reggeli 9 órától déli 12 óráig.

Egy hold kitünő szántóföld a pécsi határban, málomi ut mellett, eladó.

Szép fekvésű szőlő helyes kis présházsal, közelében kuttal, a csurgói hegyen, igen kedvező feltételek mellett eladó.

Szántóföld 8 hold egy tagban a pécsi határban, a szigeti országut alatt, a baresi vasut mentén, eladó.

Siklósi határban egy hold szántóföld (első osztályu) kedvező feltételek mellett eladó.

Egy üveges hintó (Kölber-féle gyártmány) jó karban, leereszthető ernyővel, jutányos áron eladó.

H I R D E T É S E K.

Kitüntettetett Bécs, Triest 1882, Kecskemét, Fehérvár, Wels.

Egger-féle díjjutalmazott különlegességek.

Az Egger-féle mellpastilla, általánosan ismert és kitüntettet szer köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen, elanynyira, hogy számos bel- és külföldi szaktudós e nemben a legjobbnak ismerté el. A 25 és 50 kraj czáros eredeti dobozok Magyarország minden nagyobb gyógyszerárában kaphatók.

Gyomorhaj ellen Egger-féle Sodapastillák mindenféle gyomorhajok, emésztésihiány, gyomorhév, beltünya-ság, görvény, halvány-ság, ismétlődő főfajás ellen. Ezen pastillák, melyek egy ezen ezéla készült és szabadalmazott gépen készülnek, könnyen olvadnak, kellemes ízűek és elősegítik a könnyű lélegzést. — Egy eredeti doboz utasítással 30 kr.

Egger zuzmohnövény czukorkái (lichenis carrageen) a legfinomabb anyagból készült, hatásuk nedvesítő köhögési inger csillapító szer. Igen kellemes gyümölcsízűek, különösen óvják a légzési szerveket a száradástól. Szónokok, bírók, színészek, tanítók, különösen mindazok, kik hivatásuknál fogva sokat beszélnek, el ne mulasztásuk ezen kitünő czukorkat használni. Daczára jóságuk könnyen beszerezhető, 1 doboz 15 kr.

Egger val. mandula formájú maláta bonbon Csomagolva, valódi amerikai hártya-papírzaeszkökből. Bistos óvszer köhögés, rekedtség és gége kiszáritás ellen. Igen tiszta maláta-kivonatból és czukorból vannak készítve és nem képeznek semmiféle gyomorsavat. Egy eredeti zacskó 10 kr.

Ezen különlegességek városunkban eredeti árban kaphatók: Kunz Ferd. gyógyszerész urnál, Kovács M. gyógyszerész urnál, Sipőcz István gyógyszerész urnál és az Irgalmasrend gyógyszerárában. 68

Az üszöghi uradalmi magtárban

60 métermázs

burgundi takarmány-

répa mag,

métermázsanként 30 forintért

eladatik.

A mag 1882-ik évi termés, I-ső osztályu, és tökéletesen csira képes.

Venni szándékozók sziveskedjenek az üszöghi számtartósnál jelentkezni.

Patentirozott-órarugony-mellfüző (Mieder)

csüngő órarugony-rudacsokkal (halsont betét helyett).

Cs. k. szabadalmat nyert 1882. márczius 19.

A mellfüzők legyenek jók és jutányos árúak, mi a hölgyek jogos kívánsága, de az eddig használt **betétek** nem felelnek meg az **előbeni mellfüzők megváltoztatott alakjának és hosszúságának**, úgy, hogy rövid használat után ketté törnek, mi által a legszebb mellfüző is értéktelenné válik; az órarugonyok ily módoni használatával a halsont — és egyéb mellfüzőbetétek háttérbe szoríthatnak, s miután az órarugony betétek a rozsdától is meg vannak óva, azok egyedül nyerneek előnyt tartósságra nézve a halsont ellenében, ennél fogva a jövő csakis a

patentirozott-órarugony-mellfüzőknek

van biztosítva.

Az órarugony-rudacsok **rendkívül könnyűek** és az ujjakra is tekerhetők s természetesen nem igen törekenyek, minél fogva a mellfüző használatával igen kellemes, miután a rugonyok szélességben simulnak a testhez, s annak kellemetlenségét nem okoznak, mert minden testmozgálynak nyomás nélkül engednek.

A betétek, melyek fel- s lefelé a legkisebb mozdulatot tesznek, a kelmét nem rongálják, minél fogva a mellfüzők igen hosszú ideig használhatók.

A **patentirozott-órarugony-mellfüzővel**, mely minden hölgynek szép alakot kölcsönöz, semminemű halsont nem fog jutányos ár és tartósságra nézve versenyezhetni.

Legmélyebb tisztelettel

POLLÁK SOMA

Fehérnemű és női pipere czikkek raktára,
Pécsett.

"Kellemetlen szájszag és fogfájás ellen!"

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,

Munkoskeri lakos által felállít

osztrák császári kizárólagos és magyar kir. szabadalmat nyert

SZOPIANA-SZÁJSZESZ

Hatása:

1. Sopiana-szájszész a száji és orri-üregnek (oltvas vagy mirtogaz, dillanyas vagy barni más okból eredő) minden bűzét nyomtalanul eltávolítja.

2. Erősebbi a petyhadt foghúst és az ingó fogakat, az nyúlóknak visszahúzza természetesen fehér színtek, megcélolja a fogak kizöldesét, védi a fogak zomán-ozát és óv a fogfájás ellen.

3. A száji és orriüreg mindennemű nyilvas (stomatikus) harthatat gyógyítja, hűti és porítja a foghúst és edzi a nyakhartyát.

4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog húsra pár csepp, vízzel nem elegyített szájszesszel megkeveredik.

5. Diphtheritis és más torokhajtókkal gon szilves gargalizáló szer.

Az a kisnyílvas egy üvegretek

1 forint 25 kr. o. é.

Raktárak: *Sziget, Isteni* együvesze-
résznél *Frisch, Tóth, József* együvesze-
résznél *Biologosán* és minden nagyobb vá-
rosban *együvesze* részénél. *Bévi János* együves-
szerkez. urnál *Köszvény*.

Forráktár
Dr. Schulhof Adof urnál
Pécsett.
Több mint 800 elismerő bizonyít-
vány orvosi tekintélyektől elismarthatók

Tiz éves valódi francia cognac 3.50, 1.80.
Cuba rum palackja 1.80, 90, 45. kr.
Legfinomabb jamaika rum 1.60, 80., 40., kr.
Angol rum literes üvegben 1 frt.
Legfinomabb theák. császár keverék, mandarin, pecco, chouchon kilója 4—12 frt.
Kiváló finomságu thea sütemények kilója 2 frt 40
Valódi francia pezsgők: Delbeck, Röderer, Cliquot, Juibert cégtől.
Magyar pezsgők „Kincsem” frt. 2.25.
” ” ” frt. 1.50.
” ” ” frt. 1.20.
Pécsi asztali és pecsenye borok Benedictiner 5., 3., és 1 frt 50 kros üvegekben. Finom liqueurök nagy választékban, ugyszinte magyar, angol és francia mustárok, valamint szarvas gomba. champion, macidouen és sardnák különféle nagyságban és minőségben kap-
hatók

EIZER JÁNOS kereskedésében.
Pécsett Széchenyi-tér Oertzen-ház.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettnek.

Átvételijegyek

vörös-kereszt sorsjegyekre.

Első húzás 1883. márcz. 1-én.

Főnyeremény 120,000 forint.

Részletfizetésre és pedig:

két darab 16 hó	á	1 frt.
négy " " "	á	2 frt.
hat " " "	á	3 frt.
tíz " " "	á	5 frt.

Előlegek mindennemű állampapírok, sorsjegyek és részvényekre nap árfolyam mellett.

Schreiber G. E. Bank- és váltóüzlete,
Budapest, IV. Kristóftér 6.

